

СПРАВА «ОМЕЛЬЧЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF OMELCHENKO v. UKRAINE)

(заява № 44158/19)

Стислий виклад рішення від 23 березня 2023 року

У листопаді 2013 року перший заявник, звернувся з позовом проти матері другого заявника (далі – мати), стверджуючи, що вона перешкоджала його спілкуванню з сином. Справа розглядалась Дніпропетровським районним судом Дніпропетровської області (далі – районний суд) з січня 2015 року. 14 листопада 2017 року районний суд ухвалив рішення, яке було частково змінене Апеляційним судом Дніпропетровської області та остаточно залишено без змін Верховним Судом 05 грудня 2018 року. Остаточним рішенням було встановлено детальний графік регулярних зустрічей і спілкування заявників й зобов'язано матір другого заявника не перешкоджати цьому. Державні виконавці відкрили виконавче провадження за рішенням суду, але воно залишилось невиконаним. У червні 2014 року мати другого заявника звернулася до суду з позовною заявою про надання дозволу на виїзд другого заявника за кордон без згоди першого заявника. Уманський міськрайонний суд, розглянувши справу за відсутності першого заявника, надав такий дозвіл. Після оскарження першим заявником цього рішення, суд скасував його та відновив провадження. У травні 2015 року мати разом з другим заявником виїхала з України до Польщі. Перший заявник подав позов проти матері до польських судів, вимагаючи повернення другого заявника в Україну. 11 березня 2021 року Краківський окружний суд постановив повернути другого заявника в Україну, встановивши, що його переїзд до Польщі неправомірно позбавив першого заявника його прав на спілкування та опіку. Згідно з останніми даними другий заявник перебував у Польщі. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) перший заявник скаржився від свого імені та від імені другого заявника за статтями 6, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що судові провадження на національному рівні було не виправдано тривалим та на відсутність ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Крім цього, заявники скаржилися за статтями 6 і 8 Конвенції на тривалість виконавчого провадження за рішенням районного суду від 14 листопада 2017 року. Європейський суд вирішив розглянути скарги заявників виключно за пунктом 1 статті 6 і статтею 13 Конвенції. Щодо першого провадження Європейський суд зазначив, що більшу частину п'ятирічного періоду провадження – загалом близько трьох років – справа перебувала на розгляді у суді першої інстанції, якому довелося тричі повторно розглядати її. Цей період був надзвичайно тривалим, і хоча перший заявник неодноразово повідомляв суд, що його спілкуванню з другим заявником перешкоджала протилежна сторона, не було вжито жодного належного заходу для прискорення розгляду цієї справи. Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі

«розумного строку» і що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з їх скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції. Щодо іншого провадження Європейський суд зазначив, що немає потреби оцінювати, чи було порушено Конвенцію у зв'язку з тривалістю цього провадження, оскільки, воно більшою мірою перетиналось з уже розглянутим першим провадженням. Щодо скарги заявників на тривалість виконавчого провадження за рішенням районного суду від 14 листопада 2017 року Європейський суд зазначив, що на момент ухвалення цього рішення другий заявник уже жив з матір'ю в Польщі, а питання виконання рішення про повернення, ухваленого Краківським окружним судом, щодо якого заявники подали до Європейського суду окрему заяву проти Польщі, не входить у межі розгляду цієї заяви. Європейський суд відхилив цю частину заяви як явно необґрунтовану відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує прийнятними скарги заявників за пунктом 1 статті 6 і статтю 13 Конвенції на тривалість судового провадження на національному рівні та відсутність ефективного національного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим, а решту скарг у заяві – неприйнятними;

2. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю провадження щодо домовленостей про побачення;

3. Постановляє, що було порушено статтю 13 Конвенції у зв'язку з відсутністю ефективного національного засобу юридичного захисту стосовно цього питання.

4. Постановляє, що немає необхідності вирішувати, чи було порушено Конвенцію у зв'язку з тривалістю провадження щодо виїзду другого заявника за кордон;

5. Постановляє, що: (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам спільно такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (i) 7 500 (сім тисяч п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (ii) 1 000 (одна тисяча) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам, в якості компенсації судових та інших витрат, ця сума має бути сплачена на банківський рахунок пана Б. Фокія; (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».